2024/1499

29.5.2024

SMERNICA RADY (EÚ) 2024/1499

zo 7. mája 2024

o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v oblasti rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na ich rasový alebo etnický pôvod, rovnakého zaobchádzania s osobami v otázkach zamestnania a povolania bez ohľadu na ich náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, rovnakého zaobchádzania so ženami a s mužmi v otázkach sociálneho zabezpečenia, ako aj pri prístupe k tovaru a službám a pri dodávaní tovaru a poskytovaní služieb a o zmene smerníc 2000/43/ES a 2004/113/ES

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 19 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu ([1]),

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([2]),

konajúc v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Rovnosť a nediskriminácia sa uznávajú ako základné hodnoty Únie v článkoch 2 a 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). Články 8 a 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) stanovujú, že Únia má podporovať rovnosť medzi mužmi a ženami a bojovať proti diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie vo všetkých svojich činnostiach. Charta základných práv Európskej únie v článku 21 chráni právo na nediskrimináciu, v článku 23 právo na rovnosť medzi ženami a mužmi a v článku 26 integráciu osôb so zdravotným postihnutím. Únia už prijala viaceré smernice na boj proti diskriminácii.

(2) Účelom tejto smernice je stanoviť minimálne požiadavky na fungovanie subjektov na podporu rovnakého zaobchádzania (ďalej len „subjekty pre rovnaké zaobchádzanie“) s cieľom zvýšiť ich účinnosť a zaručiť ich nezávislosť, aby sa posilnilo uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorá vyplýva zo smerníc Rady 79/7/EHS ([3]), 2000/43/ES ([4]), 2000/78/ES ([5]) a 2004/113/ES ([6]).

(3) Cieľom smernice 79/7/EHS je bojovať proti diskriminácii na základe pohlavia vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením.

(4) V smernici 2000/43/ES sa stanovuje rámec boja proti diskriminácii na základe rasového alebo etnického pôvodu.

(5) V smernici 2000/78/ES sa stanovuje rámec boja proti diskriminácii v zamestnaní, povolaní a v rámci odbornej prípravy na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

([1]) Súhlas z 10. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).
([2]) Ú. v. EÚ C 184, 25.5.2023, s. 71.
([3]) Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 10.1.1979, s. 24).
([4]) Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. ES L 180, 19.7.2000, s. 22).
([5]) Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaní (Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16).
([6]) Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu (Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37).

(6) V smernici 2004/113/ES sa stanovuje rámec boja proti diskriminácii na základe pohlavia v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu.

(7) Súdny dvor dospel k záveru, že pôsobnosť zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami sa nemôže obmedzovať len na zákaz diskriminácie z dôvodu tej skutočnosti, že osoba je mužského alebo ženského pohlavia. Vzhľadom na jej účel a charakter práv, ktoré má obhajovať, sa táto zásada uplatňuje aj na diskrimináciu z dôvodu zmeny pohlavia ([7]).

(8) V smerniciach 2000/43/ES a 2004/113/ES sa vyžaduje, aby členské štáty určili jeden alebo viaceré subjekty na podporu rovnakého zaobchádzania vrátane analýzy, monitorovania a podpory rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami bez diskriminácie z dôvodov, na ktoré sa vzťahujú príslušné smernice. Od členských štátov sa v uvedených smerniciach požaduje, aby zabezpečili, že právomoci takýchto subjektov zahŕňajú poskytovanie nezávislej pomoci obetiam, vykonávanie nezávislých prieskumov týkajúcich sa diskriminácie, uverejňovanie nezávislých správ a vydávanie odporúčaní k akejkoľvek otázke, ktorá sa vzťahuje na takúto diskrimináciu.

(9) V smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES ([8]) a 2010/41/EÚ ([9]) sa takisto stanovuje, že sa majú určiť subjekty pre rovnaké zaobchádzanie na presadzovanie, analýzu, monitorovanie a podporu rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami bez diskriminácie na základe pohlavia.

(10) Všetky členské štáty určili subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v súlade so smernicami 2000/43/ES a 2004/113/ES. Zaviedol sa rôznorodý systém subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a vznikli osvedčené postupy. Mnohé subjekty pre rovnaké zaobchádzanie však čelia výzvam, najmä pokiaľ ide o zdroje, nezávislosť a právomoci potrebné na vykonávanie ich úloh.

(11) V smerniciach 2000/43/ES a 2004/113/ES sa ponecháva členským štátom široký priestor na voľné uváženie, pokiaľ ide o štruktúru a fungovanie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie. V dôsledku toho existujú značné rozdiely medzi subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie v jednotlivých členských štátoch, veľké rozdiely z hľadiska ich mandátov, právomocí, štruktúr, zdrojov a prevádzkového fungovania. To zase znamená, že ochrana pred diskrimináciou sa v jednotlivých členských štátoch líši.

(12) Hoci sa v smerniciach 79/7/EHS a 2000/78/ES nevyžaduje, aby členské štáty určili subjekty pre rovnaké zaobchádzanie na riešenie záležitostí, na ktoré sa uvedené smernice vzťahujú, vo väčšine členských štátov majú subjekty pre rovnaké zaobchádzanie právomoc v týchto záležitostiach právomoc, ak sa to ustanovuje vo vnútroštátnom práve. Neplatí to však pre všetky členské štáty, čo vedie k rozdielnym úrovniam ochrany pred diskrimináciou v celej Únii, pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahujú uvedené smernice.

(13) S cieľom zabezpečiť, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mohli účinne prispievať k presadzovaniu smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES podporou rovnakého zaobchádzania, predchádzaním diskriminácii a poskytovaním pomoci pri získavaní prístupu k spravodlivosti všetkým jednotlivcom a skupinám, ktoré sú diskriminované v celej Únii, je potrebné stanoviť minimálne normy pre fungovanie týchto subjektov a rozšíriť ich mandát na záležitosti, na ktoré sa vzťahujú smernice 79/7/EHS a 2000/78/ES. V minimálnych normách stanovených v tejto smernici sa zohľadňuje odporúčanie Komisie (EÚ) 2018/951 ([10]) na základe niektorých jeho ustanovení a prístupu, ktorý sa v ňom odporúča. Vychádzajú aj z ďalších relevantných nástrojov, ako je revidované všeobecné politické odporúčanie č. 2 o subjektoch pre rovnaké zaobchádzanie, ktoré prijala Európska komisia proti rasizmu a intolerancii, a z parížskych zásad týkajúcich sa postavenia vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva, ktoré prijala Organizácia Spojených národov, ktoré sú uplatniteľné na vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva.

([7]) Rozsudok Súdneho dvora z 30. apríla 1996, *P/S a Cornwall County Council*, C-13/94, ECLI:EU:C:1996:170; rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, *K.B./National Health Service Pensions Agency a Secretary of State for Health*, C-117/01, ECLI:EU:C:2004:7; rozsudok Súdneho dvora z 27. apríla 2006, *Sarah Margaret Richards/Secretary of State for Work and Pensions*, C-423/04, ECLI:EU:C:2006:256; rozsudok Súdneho dvora z 26. júna 2018, *M.B./Secretary of State for Work and Pensions*, C-451/16, ECLI:EU:C:2018:492.

([8]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23).

([9]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS (Ú. v. EÚ L 180, 15.7.2010, s. 1).

([10]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2018/951 z 22. júna 2018 o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie (Ú. v. EÚ L 167, 4.7.2018, s. 28).

(14) Tie isté minimálne normy pre fungovanie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahujú smernice 2006/54/ES a 2010/41/EÚ, sa stanovujú v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1500 ([11]).

(15) Táto smernica by sa mala uplatňovať na činnosti subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahujú smernice 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES. Minimálne požiadavky stanovené v tejto smernici by sa mali týkať len fungovania subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a nemala by sa nimi rozširovať vecná ani osobná pôsobnosť uvedených smerníc.

(16) Pri podpore rovnakého zaobchádzania, predchádzaní diskriminácii, získavania údajov o diskriminácii a pomoci obetiam v súlade s touto smernicou je dôležité, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali venovať osobitnú pozornosť prierezovej diskriminácii, ktorá je chápaná ako diskriminácia na základe kombinácie dôvodov diskriminácie, v súvislosti s ktorými sa stanovuje ochrana v smernici 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES alebo 2004/113/ES.

(17) Členské štáty by mali určiť jeden alebo viacero subjektov na vykonávanie právomocí ustanovených v tejto smernici. Členské štáty môžu rozdeliť právomoci medzi viacero subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, a to napríklad tak, že jeden subjekt poveria predchádzaním diskriminácii, podporou rovnakého zaobchádzania a pomocou obetiam diskriminácie a druhému subjektu zveria rozhodovacie funkcie. Touto smernicou by nemali byť dotknuté právomoci inšpektorátov práce ani iných orgánov presadzovania, ani autonómia či úloha sociálnych partnerov.

(18) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie môžu plniť svoju úlohu účinne, len ak môžu konať úplne nezávisle bez toho, aby sa na ne vyvíjal vonkajší tlak. Členské štáty by mali na tento účel prijať viacero opatrení, ktoré prispievajú k nezávislosti subjektov pre rovnaké zaobchádzanie. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie, ktoré vykonávajú právomoc stanovenú v tejto smernici, môžu byť súčasťou ministerstva alebo inej organizačnej jednotky za predpokladu, že sú zavedené potrebné záruky na zabezpečenie plnenia ich úloh nezávisle od politického, finančného, náboženského alebo akéhokoľvek iného vplyvu. Najmä pri plnení svojich úloh a vykonávaní svojich právomocí by si subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali zachovať svoju nezávislosť vo vzťahu k akémukoľvek vonkajšiemu vplyvu, či už priamemu alebo nepriamemu, a to tak, že od nikoho nebudú žiadať ani prijímať pokyny. V súlade s cieľmi tejto smernice a v uplatniteľnom právnom rámci by subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali mať možnosť spravovať svoje finančné a iné zdroje, a to aj prostredníctvom výberu a riadenia svojich zamestnancov, a byť schopné stanoviť si vlastné priority. Zamestnanci, ktorí zastávajú rozhodovaciu alebo vedúcu funkciu, či už stáli alebo dočasní, ako sú vedúci alebo zástupca vedúceho subjektu pre rovnaké zaobchádzanie a v príslušných prípadoch členovia správnej rady, by mali byť nezávislí, kvalifikovaní na svoju pozíciu a vybraní prostredníctvom transparentného postupu. Transparentnosť v tomto procese možno zabezpečiť napríklad uverejňovaním oznámení o voľných pracovných miestach.

(19) Členské štáty by mali zaistiť, aby vnútorná štruktúra subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, ako sú ich vnútorná organizácia a postupy, umožňovala nezávislé a vo vhodných prípadoch nestranné vykonávanie ich rôznych právomocí, a to stanovením primeraných záruk v prípadoch, keď majú subjekty pre rovnaké zaobchádzanie potenciálne konfliktné úlohy, najmä ak sa niektoré z týchto úloh zameriavajú na podporu obetí. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by mali predovšetkým pri vyšetrovaní alebo posudzovaní prípadu konať nestranne, najmä ak má subjekt pre rovnaké zaobchádzanie záväzné rozhodovacie právomoci.

(20) Ak je subjekt pre rovnaké zaobchádzanie súčasťou subjektu s viacerými mandátmi, ako je ombudsman so širším mandátom alebo národná inštitúcia pre ľudské práva, vnútorná štruktúra takéhoto subjektu s viacerými mandátmi by mala zaručovať účinné vykonávanie osobitného mandátu v oblasti rovnosti.

(21) Členské štáty by mali prostredníctvom svojich príslušných vnútroštátnych rozpočtových postupov zabezpečiť, aby sa subjektom pre rovnaké zaobchádzanie poskytli dostatočné zdroje, vrátane kvalifikovaného zamestnancov, vhodných priestorov a infraštruktúry na účinné vykonávanie každej z ich úloh, v primeranom čase alebo v lehotách stanovených vo vnútroštátnom práve. Poskytnutie takýchto dostatočných zdrojov je kľúčové pre účinné fungovanie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a plnenie ich úloh. Je dôležité, aby v prípadoch, keď sa subjektom pre rovnaké zaobchádzanie pripisujú nové právomoci, členské štáty zabezpečili, aby im ich finančné a iné zdroje naďalej umožňovali plniť si svoje úlohy a účinne vykonávať svoje právomoci.

([11]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1500 zo 14. mája 2024 o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v oblasti rovnakého zaobchádzania so ženami a s mužmi a rovnosti príležitostí pre ženy a mužov v otázkach zamestnania a povolania a o zmene smerníc 2006/54/ES a 2010/41/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

(22) Je dôležité, aby prideľovanie finančných zdrojov zostalo stabilné, plánovalo sa na viacročnom základe a umožňovalo subjektom pre rovnaké zaobchádzanie pokryť náklady, ktoré môžu byť ťažko predvídateľné, napríklad v prípade zvýšenia počtu sťažností, nákladov na súdne spory a používania automatizovaných systémov. Kľúčové je venovať pozornosť príležitostiam a rizikám, ktoré predstavuje používanie automatizovaných systémov vrátane umelej inteligencie. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by predovšetkým mali disponovať primeranými ľudskými a technickými zdrojmi. Uvedené zdroje by mali subjektom pre rovnaké zaobchádzanie predovšetkým umožniť na jednej strane používať na svoju prácu automatizované systémy a na strane druhej posudzovať takéto systémy vzhľadom na ich súlad s pravidlami nediskriminácie. Ak je subjekt pre rovnaké zaobchádzanie súčasťou subjektu s viacerými mandátmi, mali by sa zabezpečiť zdroje potrebné na vykonávanie jeho mandátu v oblasti rovnosti.

(23) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie zohrávajú spolu s inými aktérmi, ako sú sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti, kľúčovú úlohu pri predchádzaní diskriminácii a podpore rovnosti. S cieľom riešiť štrukturálne aspekty diskriminácie a prispievať k sociálnej zmene by subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali byť oprávnené vykonávať činnosti na predchádzanie diskriminácii, pokiaľ ide o dôvody a v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú smernice 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES, ako aj činnosti na podporu rovnakého zaobchádzania. Takéto činnosti môžu zahŕňať výmenu osvedčených postupov, pozitívne opatrenia a podporu uplatňovania hľadiska rovnosti medzi verejnými a súkromnými subjektmi a poskytovanie príslušnej odbornej prípravy, informácií, poradenstva, usmernení a podpory týmto subjektom. Je tiež nevyhnutné, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie komunikovali s relevantnými zainteresovanými stranami a zapájali sa do verejnej diskusie.

(24) Okrem prevencie je ústrednou úlohou subjektov pre rovnaké zaobchádzanie poskytovanie pomoci obetiam diskriminácie. Obete by sa mali chápať tak, že zahŕňajú všetky osoby, ktoré sa domnievajú, že boli vystavené diskriminácii, ako sa uvádza v článku 4 smernice 79/7/EHS, článku 2 smernice 2000/43/ES, článku 2 smernice 2000/78/ES alebo článku 4 smernice 2004/113/ES. Každá osoba sa môže stať obeťou diskriminácie na základe pohlavia, rasového alebo etnického pôvodu, náboženského vyznania alebo viery, telesného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie a mala by mať už v ranom štádiu k dispozícii pomoc subjektov pre rovnaké zaobchádzanie bez ohľadu na to, či bola diskriminácia preukázaná. Takáto pomoc by mala vždy zahŕňať aspoň poskytovanie kľúčových informácií sťažovateľom vrátane informácií o tom, či sa sťažnosť uzavrie alebo či existujú dôvody na ďalšie konanie, pokiaľ sťažnosť nebola podaná anonymne. Členské štáty sú zodpovedné za vymedzenie podmienok, za ktorých by subjekt pre rovnaké zaobchádzanie informoval sťažovateľov, ako je časový rámec postupu alebo procesné záruky proti opakovaným alebo neprimeraným sťažnostiam.

(25) Aby sa zabezpečilo, že všetky obete môžu podávať sťažnosti, malo by byť možné podávať sťažnosti rôznymi spôsobmi. Podľa odporúčania (EÚ) 2018/951 by sťažnosti malo byť možné podávať v jazyku podľa výberu sťažovateľa, ktorý sa bežne používa v členskom štáte, v ktorom sa subjekt pre rovnaké zaobchádzanie nachádza. S cieľom riešiť jednu z príčin nedostatočného nahlasovania, konkrétne strach z odvetných opatrení, by subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali informovať obete o uplatniteľných pravidlách dôvernosti.

(26) Členské štáty by v záujme umožnenia rýchleho dostupného mimosúdneho riešenia sporov mali poskytnúť stranám možnosť usilovať sa o alternatívne riešenie sporu prostredníctvom samotného subjektu pre rovnaké zaobchádzanie alebo iného existujúceho príslušného subjektu. Pri výbere iného príslušného subjektu je dôležité zohľadniť subjekty zriadené ako stále subjekty a zabezpečiť, aby osoby zodpovedné za proces riešenia krízových situácií boli nezávislé, nestranné a mali potrebné odborné znalosti. Mimosúdne riešenie sporov má väčšiu pravdepodobnosť úspešného výsledku, ak sa uskutočňuje so súhlasom strán. V ktorejkoľvek fáze alternatívneho riešenia sporu môže pre strany byť užitočná možnosť požiadať o nezávislé poradenstvo alebo o zastupovanie či pomoc tretej strany, napríklad sociálnych partnerov. Chýbajúce riešenie, napríklad z dôvodu, že jedna zo strán odmietla výsledok postupu, by nemalo stranám brániť vystupovať v súdnych konaniach. Členské štáty by mali vymedziť podmienky postupu alternatívneho riešenia sporu v súlade s vnútroštátnym právom a praxou.

(27) Ak majú subjekty pre rovnaké zaobchádzanie podozrenie z možného porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, ktorá je stanovená smernicami 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES alebo 2004/113/ES, mali by byť schopné viesť vyšetrovania, konkrétne na základe sťažnosti alebo z vlastnej iniciatívy.

(28) Pri určovaní toho, či došlo k diskriminácii, majú kľúčový význam dôkazy, ktorými však obeť často nedisponuje. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by preto mali byť schopné získať prístup k informáciám potrebným na preukázanie toho, či došlo k diskriminácii, a spolupracovať s ďalšími príslušnými orgánmi, ktoré môžu zahŕňať príslušné verejné služby, ako sú inšpektoráty práce alebo inšpektoráty vzdelávania, a sociálnymi partnermi. Členské štáty by mali stanoviť vhodný rámec na výkon uvedenej právomoci v súlade s vnútroštátnymi pravidlami a postupmi. Členské štáty môžu v súlade s vnútroštátnym právom a praxou poveriť vedením vyšetrovaní aj iný príslušný subjekt. S cieľom zabrániť duplicite postupov by takýto príslušný subjekt mal subjektu pre rovnaké zaobchádzanie na jeho žiadosť po ukončení postupu poskytnúť informácie o výsledkoch vyšetrovania.

(29) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by mali byť schopné na základe získaných dôkazov zdokumentovať svoje posúdenie sťažnosti. Právnu povahu tohto posúdenia, t. j. či pôjde o nezáväzné stanovisko alebo záväzné rozhodnutie, by mali stanoviť členské štáty. V oboch prípadoch by sa mali uviesť dôvody posúdenia a vo vhodných prípadoch zahrnúť opatrenia na nápravu akéhokoľvek zisteného porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a na zamedzenie ďalším prípadom diskriminácie, pričom je potrebné zohľadniť rôznu povahu stanovísk a rozhodnutí. Na zabezpečenie účinnosti práce subjektov pre rovnaké zaobchádzanie by členské štáty mali prijať primerané mechanizmy pre následné opatrenia v nadväznosti na stanoviská a na výkon rozhodnutí.

(30) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by v záujme zvýšenia informovanosti o svojej práci a právnych predpisoch v oblasti rovnosti a nediskriminácie mali byť schopné uverejňovať aspoň súhrny svojich stanovísk a rozhodnutí, ktoré považujú za mimoriadne dôležité.

(31) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by mali mať právo vystupovať v súdnych konaniach s cieľom prispieť k zaručeniu rešpektovania zásady rovnakého zaobchádzania stanovenej v smerniciach 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES. Takéto súdne konania v súlade s vnútroštátnym právom a praxou môžu prebiehať na súdoch alebo v rovnocenných orgánoch, ktoré sa zaoberajú otázkami rovnakého zaobchádzania a diskriminácie. Vnútroštátne právo a prax týkajúce sa prípustnosti žalôb a najmä žiadna podmienka oprávneného záujmu sa nemôžu uplatňovať spôsobom, ktorý by mohol ohroziť účinnosť práva subjektov pre rovnaké zaobchádzanie konať. Právomoci viesť vyšetrovania a prijímať rozhodnutia, ako aj právo vystupovať v súdnych konaniach, ktoré sa podľa tejto smernice udeľuje subjektom pre rovnaké zaobchádzanie, má uľahčiť praktické vykonávanie súčasných ustanovení smerníc 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES o dôkaznom bremene a ochrane práv. Za podmienok stanovených v tejto smernici budú môcť subjekty pre rovnaké zaobchádzanie zistiť skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, čím splnia podmienky stanovené v článku 8 smernice 2000/43/ES, článku 10 smernice 2000/78/ES a článku 9 smernice 2004/113/ES. Podpora poskytovaná subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie podľa tejto smernice preto uľahčí obetiam prístup k spravodlivosti. Malo by byť možné, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie si vyberali prípady, ktoré sa rozhodnú riešiť v súdnom konaní s cieľom prispieť k riadnemu výkladu a uplatňovaniu právnych predpisov v oblasti rovnakého zaobchádzania.

(32) Ak majú subjekty pre rovnaké zaobchádzanie právomoc prijímať záväzné rozhodnutia, mali by byť oprávnené vystupovať ako účastník konania o výkone alebo súdneho preskúmania týchto rozhodnutí. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by tiež mali mať možnosť predkladať súdom pripomienky napríklad poskytnutím znaleckého posudku v súlade s vnútroštátnym právom a praxou.

(33) Právo subjektov pre rovnaké zaobchádzanie vystupovať v súdnych konaniach môže mať v rôznych vnútroštátnych právnych rámcoch rôznu podobu. Členské štáty by si preto mali v súlade s vnútroštátnym právom a praxou vybrať jedno alebo viacero z týchto foriem opatrení pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie: konanie v mene jednej alebo viacerých obetí alebo na podporu jednej alebo viacerých obetí, alebo začatie súdneho konania vo vlastnom mene.

(34) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by mali mať možnosť konať v mene alebo na podporu obetí, v príslušných prípadoch s ich súhlasom, umožňujúc im získať prístup k spravodlivosti v prípadoch, keď obete často odrádzajú procesné a finančné prekážky alebo strach z viktimizácie. Ak subjekty pre rovnaké zaobchádzanie konajú v mene jednej alebo viacerých obetí, zastupujú tieto obete pred súdom. Ak subjekty pre rovnaké zaobchádzanie konajú na podporu jednej alebo viacerých obetí, zúčastňujú sa na súdnom konaní, ktoré začali obete, na podporu nároku.

(35) Boj proti niektorým prípadom diskriminácie je zložitý, pretože neexistuje žiadny sťažovateľ, ktorý by prípad sám predložil. Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci C-54/07 ([12]), ktorý predložil subjekt pre rovnaké zaobchádzanie vo vlastnom mene, rozhodol, že diskrimináciu možno konštatovať aj v prípade, že neexistuje identifikovaná obeť. V záujme boja proti diskriminácii vo verejnom záujme by preto mali mať členské štáty voľbu stanoviť, že subjekty pre rovnaké zaobchádzanie majú možnosť v niektorých prípadoch diskriminácie konať vo vlastnom mene, napríklad na základe početnosti alebo závažnosti prípadov, alebo na základe potreby právneho objasnenia, pričom každý z týchto dôvodov by mohol znamenať, že diskriminácia má štrukturálnu alebo systematickú povahu. Členské štáty by mali mať možnosť v súlade s vnútroštátnym právom a praxou stanoviť, že takéto prípady diskriminácie si vyžadujú identifikovanú osobu alebo subjekt ako odporcu.

(36) S cieľom zabezpečiť rešpektovanie individuálnych práv by členské štáty mali vymedziť právomoci subjektov pre rovnaké zaobchádzanie vhodnými procesnými zárukami, čím sa zabezpečí, aby sa primerane chránilo právo na dôvernosť a všeobecné právne zásady, ako je právo na spravodlivý proces, právo na obhajobu a právo na súdne preskúmanie záväzných rozhodnutí, a to aj vtedy, keď subjekt pre rovnaké zaobchádzanie koná v súdnom konaní ako strana alebo v mene strany. Členské štáty môžu napríklad zaistiť dôvernosť pre svedkov a oznamovateľov, čím sa významným spôsobom podporí nahlasovanie prípadov diskriminácie.

(37) Ustanoveniami tejto smernice o práve subjektov pre rovnaké zaobchádzanie vystupovať v súdnych konaniach nie sú dotknuté práva priznané smernicami 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES obetiam alebo združeniam, organizáciám a iným právnym subjektom, ktoré presadzujú práva obetí a ktoré majú v súlade s kritériami stanovenými vo vnútroštátnom práve oprávnený záujem na zabezpečení dodržiavania týchto smerníc, a to ani v prípade, ak sú tieto obete diskriminácie, združenia, organizácie alebo iné právne subjekty účastníkmi akéhokoľvek súdneho alebo správneho konania alebo oboch.

(38) Účinnosť práce subjektov pre rovnaké zaobchádzanie závisí aj od toho, či sa skupinám ohrozeným diskrimináciou poskytne úplný prístup k ich službám. V druhom prieskume Európskej únie týkajúci sa menšín a diskriminácie, ktorý uskutočnila Agentúra Európskej únie pre základné práva, 71 % príslušníkov etnických či prisťahovaleckých menšinových skupín uviedlo, že nevie o žiadnej organizácii, ktorá by obetiam diskriminácie poskytovala podporu alebo poradenstvo. Kľúčovým krokom k podpore takéhoto prístupu je, aby členské štáty zabezpečili, že ľudia budú poznať svoje práva a vedieť o existencii subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a službách, ktoré poskytujú. Je to obzvlášť dôležité v prípade znevýhodnených skupín a skupín, ktoré môžu mať sťažený prístup k týmto informáciám napríklad z dôvodu svojho neistého ekonomického postavenia, veku, zdravotného postihnutia, úrovne gramotnosti, štátnej príslušnosti alebo pobytového statusu, alebo nedostatočného prístupu k online nástrojom.

(39) Pre všetkých by sa mal zaručiť rovnaký prístup k službám a publikáciám subjektov pre rovnaké zaobchádzanie. Na tento účel by sa mali identifikovať a riešiť potenciálne prekážky v prístupe k službám subjektov pre rovnaké zaobchádzanie. Služby by mali byť pre sťažovateľov bezplatné. Členské štáty by tiež bez toho, aby bola dotknutá autonómia regionálnych a miestnych orgánov, mali zabezpečiť dostupnosť služieb subjektov pre rovnaké zaobchádzanie pre všetky potenciálne obete na celom svojom území, napríklad zriadením miestnych kancelárií vrátane mobilných kancelárií, využívaním komunikačných nástrojov, organizovaním miestnych kampaní, spoluprácou s miestnymi zástupcami alebo organizáciami občianskej spoločnosti alebo prostredníctvom zmluvných poskytovateľov služieb.

(40) S cieľom zaručiť osobám so zdravotným postihnutím prístup ku všetkým službám a činnostiam subjektov pre rovnaké zaobchádzanie je potrebné zabezpečiť prístupnosť v súlade s požiadavkami uvedenými v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 ([13]) a zabezpečiť primerané úpravy v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím, prijatým 13. decembra 2006. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by preto mali zabezpečiť fyzickú a digitálnu prístupnosť tým, že budú predchádzať prekážkam, ktorým môžu osoby so zdravotným postihnutím čeliť pri získavaní prístupu k službám a informáciám subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, a odstraňovať ich, a zabezpečiť primerané úpravy, pričom vykonajú potrebné a vhodné zmeny a prispôsobenia, ak je to v konkrétnom prípade potrebné.

([12]) Rozsudok Súdneho dvora z 10. júla 2008 *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding* v *Firma Feryn NV* C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397.

([13]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70).

(41) Umožnenie subjektom pre rovnaké zaobchádzanie, aby sa na dlhodobom základe pravidelne koordinovali a spolupracovali na rôznej úrovni má zásadný význam pre vzájomné učenie, súdržnosť a jednotnosť a môže prispieť k rozšíreniu dosahu a vplyvu ich práce. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by mali vo svojich príslušných oblastiach právomoci spolupracovať s inými subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie v tom istom členskom štáte a s verejnými a so súkromnými subjektmi na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni, na úrovni Únie a medzinárodnej úrovni, akými sú siete subjektov pre rovnaké zaobchádzanie na úrovni EÚ, organizácie občianskej spoločnosti, orgány pre ochranu údajov, sociálni partneri, inšpektoráty práce a vzdelávania, orgány presadzovania práva, agentúry na vnútroštátnej úrovni zodpovedné za ochranu ľudských práv, národné štatistické úrady, orgány riadiace finančné prostriedky Únie, národné kontaktné miesta pre otázky Rómov, spotrebiteľské organizácie a vnútroštátne nezávislé mechanizmy na presadzovanie, ochranu a monitorovanie Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím.

(42) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie nemôžu plniť svoju úlohu expertov v oblasti rovnakého zaobchádzania ani prispievať k uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti, ak sa s nimi dostatočne včas nekonzultuje počas procesu tvorby politiky v záležitostiach týkajúcich sa práv a povinností, ktoré vyplývajú zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES. Členské štáty by preto mali zaviesť postupy na zabezpečenie takejto včasnej konzultácie a mali by tiež umožniť subjektom pre rovnaké zaobchádzanie, ak to subjekty pre rovnaké zaobchádzanie považujú za potrebné, vydávať odporúčania a uverejňovať ich včas, aby sa mohli zohľadniť.

(43) Údaje o rovnosti majú zásadný význam pri zvyšovaní informovanosti a vnímavosti ľudí, kvantifikácii diskriminácie, postupnom odhaľovaní trendov, preukazovaní existencie diskriminácie, hodnotení vykonávania právnych predpisov v oblasti rovnosti, preukazovaní potreby pozitívnych opatrení a podpore tvorby politík založenej na faktoch. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie môžu prispieť k vypracúvaniu údajov o rovnosti na tieto účely napríklad tým, že organizujú okrúhle stoly združujúce všetky príslušné subjekty. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by tiež mali získavať a analyzovať údaje o svojich vlastných činnostiach, mali by mať možnosť uskutočňovať prieskumy a v súlade s vnútroštátnym právom by mali mať prístup k štatistikám súvisiacim s právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES, a tieto štatistiky využívať. Osobné údaje získané subjektom pre rovnaké zaobchádzanie by sa mali anonymizovať, alebo ak to nie je možné, pseudonymizovať.

(44) Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by mali prijať pracovný program, v ktorom sa stanovia ich priority a budúce činnosti, čo im umožní zabezpečiť súdržnosť ich rôznych oblastí práce v priebehu času a riešiť systémové otázky diskriminácie, na ktoré sa vzťahuje ich mandát, ako súčasť dlhodobého akčného plánu.

(45) Okrem uverejňovania výročnej správy o činnosti by subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali pravidelne uverejňovať správu obsahujúcu celkové posúdenie situácie, pokiaľ ide o diskrimináciu v členských štátoch, na ktorú sa vzťahuje ich mandát, ako aj iné správy týkajúce sa diskriminácie.

(46) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania povinností členských štátov týkajúcich sa podávania správ, pokiaľ ide o fungovanie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie určených podľa tejto smernice, by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, aby stanovila zoznam príslušných ukazovateľov, na základe ktorých by sa mali získavať údaje. Takéto ukazovatele by nemali slúžiť na účely zostavovania poradia alebo vydávania konkrétnych odporúčaní určených jednotlivým členským štátom. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ([14]).

(47) Touto smernicou sa stanovujú minimálne požiadavky, a tým sa členským štátom dáva možnosť zaviesť alebo zachovať priaznivejšie ustanovenia. Vykonávanie tejto smernice by nemalo slúžiť na to, aby ospravedlnilo akýkoľvek krok smerom späť, pokiaľ ide o situáciu, ktorá už v každom členskom štáte už existuje.

(48) Akékoľvek spracúvanie osobných údajov subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie podľa tejto smernice by sa malo vykonávať v úplnom súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ([15]). Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli úlohy subjektov pre rovnaké zaobchádzanie jasne stanovené v právnych predpisoch v súlade s nariadením (EÚ) 2016/679. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie by mali spracúvať osobné údaje len v rozsahu, ktorý je nevyhnutný na plnenie ich úloh podľa tejto smernice. Osobám, ktorých osobné údaje sa spracúvajú, by sa mali poskytnúť informácie o ich právach ako dotknutých osôb, a to aj o prostriedkoch nápravy, ktoré majú k dispozícii na vnútroštátnej úrovni.

([14]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

([15]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

(49) Ak si plnenie úloh subjektov pre rovnaké zaobchádzanie vyžaduje spracúvanie osobitných kategórií osobných údajov uvedených v článku 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679, by členské štáty takisto mali zaistiť, aby sa vo vnútroštátnom práve rešpektovala podstata práva na ochranu údajov a stanovovali sa v ňom vhodné a konkrétne opatrenia na zabezpečenie základných práv a záujmov dotknutej osoby v súlade s článkom 9 ods. 2 písm. g) nariadenia (EÚ) 2016/679. Takéto záruky by mali zahŕňať napríklad vnútorné politiky a opatrenia na zabezpečenie minimalizácie údajov, a to aj prostredníctvom anonymizácie osobných údajov, ak je to možné; uplatňovanie pseudonymizácie a šifrovania osobných údajov; predchádzanie neoprávnenému prístupu k osobným údajom a ich prenosu; a zabezpečenie toho, aby sa osobné údaje spracúvali najviac dovtedy, kým je to potrebné na účely, na ktoré sa spracúvajú.

(50) Táto smernica nadväzuje na pravidlá stanovené v smerniciach 2000/43/ES a 2004/113/ES zavedením prísnejších noriem pre fungovanie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie. Ustanovenia o subjektoch pre rovnaké zaobchádzanie uvedené v smerniciach 2000/43/ES a 2004/113/ES by sa preto mali vypustiť.

(51) Cieľom tejto smernice je zabezpečiť také fungovanie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie v súlade s minimálnymi normami v záujme zvýšenia ich účinnosti a zaručenia ich nezávislosti, aby sa posilnilo uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania. Keďže cieľ tejto smernice nemožno uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale z dôvodov jeho rozsahu a účinkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica, ktorá sa obmedzuje na stanovenie minimálnych noriem, neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(52) V súlade s článkom 42 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 ([16]) sa konzultovalo s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorý vydal 2. februára 2023 svoje stanovisko ([17]),

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Účel, predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Touto smernicou sa stanovujú minimálne požiadavky na fungovanie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie s cieľom zvýšiť ich účinnosť a zaručiť ich nezávislosť, aby sa posilnilo uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorá vyplýva zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES.

2. Povinnosti uložené členským štátom a úlohy subjektov pre rovnaké zaobchádzanie podľa tejto smernice sa vzťahujú na práva a povinnosti, ktoré vyplývajú zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES.

Článok 2

Určenie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie

1. Členské štáty určia jeden alebo viaceré subjekty (ďalej len „subjekty pre rovnaké zaobchádzanie“), ktoré budú vykonávať právomoci stanovené v tejto smernici.

2. Touto smernicou nie sú dotknuté právomoci inšpektorátov práce a iných orgánov presadzovania práva ani práva a výsady sociálnych partnerov v súlade s vnútroštátnym právom a praxou, a to aj pokiaľ ide o kolektívne zmluvy a zastupovanie a obhajobu v súdnom konaní.

([16]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

([17]) Ú. v .EÚ C 64, 21.2.2023, s. 46.

Článok 3

Nezávislosť

1. Členské štáty prijmú opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie boli pri plnení svojich úloh a vykonávaní svojich právomocí nezávislé a nepodliehali vonkajšiemu vplyvu a aby nepožadovali ani neprijímali pokyny od vlády ani žiadneho iného verejného alebo súkromného subjektu. V súlade s cieľmi tejto smernice a v príslušnom právnom rámci sú subjekty pre rovnaké zaobchádzanie schopné spravovať svoje vlastné finančné a iné zdroje a prijímať vlastné rozhodnutia, pokiaľ ide o ich vnútornú štruktúru, zodpovednosť, personálne zaistenie, organizačné záležitosti a riadenie finančných zdrojov.

2. Členské štáty stanovia transparentné postupy týkajúce sa výberu, vymenovania, odvolania a potenciálneho konfliktu záujmov zamestnancov subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, ktorí zastávajú rozhodovacie alebo vedúce funkcie, a v príslušných prípadoch členov správnej rady, aby sa zaručila ich spôsobilosť a nezávislosť.

3. Členské štáty zabezpečia, aby si subjekty pre rovnaké zaobchádzanie vytvorili vnútornú štruktúru, ktorou sa zaručí nezávislý a vo vhodných prípadoch nestranný výkon ich právomocí.

4. Členské štáty zabezpečia, aby vnútorná štruktúra subjektov s viacerými mandátmi zaručovala účinný výkon mandátu v oblasti rovnosti.

Článok 4

Zdroje

Členské štáty v súlade so svojimi vnútroštátnymi rozpočtovými postupmi zabezpečia, aby sa každému subjektu pre rovnaké zaobchádzanie poskytli ľudské, technické a finančné zdroje potrebné na účinné plnenie všetkých jeho úloh a účinný výkon všetkých jeho právomocí, pokiaľ ide o dôvody stanovené v smerniciach 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES a v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú uvedené smernice, aj vtedy, ak sú subjekty pre rovnaké zaobchádzanie súčasťou subjektov s viacerými mandátmi.

Článok 5

Zvyšovanie informovanosti, prevencia a podpora

1. Členské štáty prijmú vhodné opatrenia, ako sú stratégie, na zvyšovanie informovanosti širokej verejnosti na celom svojom území s osobitným zameraním na jednotlivcov a skupiny ohrozené diskrimináciou, pokiaľ ide o práva podľa smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES a existenciu subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a ich služby.

2. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali právomoc vykonávať činnosti na predchádzanie diskriminácii a na podporu rovnakého zaobchádzania, ako vyplýva zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES. Takéto činnosti môžu okrem iného zahŕňať podporu pozitívnych opatrení a uplatňovanie hľadiska rovnosti medzi verejnými a súkromnými subjektmi, poskytovanie príslušnej odbornej prípravy, poradenstva a podpory týmto subjektom, zapájanie sa do verejnej diskusie, komunikáciu s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane sociálnych partnerov a podporu výmeny osvedčených postupov. Pri vykonávaní takýchto činností môžu subjekty pre rovnaké zaobchádzanie zohľadniť osobitné znevýhodnené situácie vyplývajúce z prierezovej diskriminácie, ktorá je chápaná ako diskriminácia na základe kombinácie dôvodov, v súvislosti s ktorými sa stanovuje ochrana v smernici 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES alebo 2004/113/ES.

3. Členské štáty a subjekty pre rovnaké zaobchádzanie zohľadnia vhodné komunikačné nástroje a formáty pre každú cieľovú skupinu. Osobitnú pozornosť venujú skupinám, ktoré môžu mať sťažený prístup k informáciám, napríklad z dôvodu ich neistého ekonomického postavenia, veku, zdravotného postihnutia, úrovne gramotnosti, štátnej príslušnosti alebo pobytového statusu, alebo nedostatočného prístupu k online nástrojom.

Článok 6

Pomoc obetiam

1. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie boli schopné poskytovať pomoc údajným obetiam, ako sa uvádza v odsekoch 2 až 4.

Na účely tejto smernice sú „obeťami“ všetky osoby, ktoré sa domnievajú, že zažili diskrimináciu v zmysle článku 4 smernice 79/7/EHS, článku 2 smernice 2000/43/ES, článku 2 smernice 2000/78/ES alebo článku 4 smernice 2004/113/ES.

2. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie musia byť schopné prijímať sťažnosti týkajúce sa diskriminácie.

3. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie poskytujú pomoc obetiam tak, že im najprv poskytnú informácie o týchto skutočnostiach:

a) právnom rámci vrátane poradenstva zacieleného na ich osobitnú situáciu;

b) službách poskytovaných subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie a súvisiacich procesných aspektoch;

c) dostupných prostriedkoch nápravy vrátane možnosti predložiť prípad súdom;

d) uplatniteľných pravidlách dôvernosti a o ochrane osobných údajov a

e) možnostiach získania psychologickej podpory alebo iných druhov náležitej podpory od iných subjektov alebo organizácií.

4. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v primeranej lehote informujú sťažovateľov o tom, či sa sťažnosť uzavrie alebo či existujú dôvody na ďalšie konanie.

Článok 7

Alternatívne riešenie sporov

Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie musia byť schopné umožniť stranám usilovať sa o alternatívne riešenie sporu. Tento postup môže viesť samotný subjekt pre rovnaké zaobchádzanie alebo iný príslušný subjekt v súlade s vnútroštátnym právom a praxou, pričom v takom prípade môže subjekt pre rovnaké zaobchádzanie predložiť tomuto subjektu pripomienky. Takéto alternatívne riešenie sporov môže mať rôzne formy, ako je mediácia alebo zmierlivé riešenie sporu, a to v súlade s vnútroštátnym právom a praxou. Chýbajúce riešenie nevylučuje, aby strany uplatnili svoje právo vystupovať v súdnych konaniach. Členské štáty zabezpečia dostatočnú premlčaciu lehotu na zaručenie toho, aby strany sporu mali prístup k súdnemu konaniu, napríklad pozastavením plynutia premlčacej lehoty, kým sa strany zapájajú do postupu alternatívneho riešenia sporov.

Článok 8

Preskúmavanie

1. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie boli oprávnené preskúmavať v súvislosti s tým, či došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania stanovenej v smerniciach 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES.

2. Členské štáty stanovia rámec pre preskúmavanie, ktorým sa subjektom pre rovnaké zaobchádzanie umožní zisťovať skutočnosti. Týmto rámcom sa subjektom pre rovnaké zaobchádzanie predovšetkým poskytnú účinné práva na prístup k informáciám a dokumentom, ktoré sú potrebné na stanovenie toho, či došlo k diskriminácii. Takisto sa v ňom na tento účel stanovia pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie primerané mechanizmy na spoluprácu s relevantnými verejnými subjektmi.

3. Členské štáty môžu v súlade s vnútroštátnym právom a praxou poveriť právomocami uvedenými v odsekoch 1 a 2 aj iný príslušný subjekt. Keď takýto príslušný subjekt ukončil svoje preskúmavanie, poskytne subjektu pre rovnaké zaobchádzanie na jeho žiadosť informácie o ich výsledkoch.

4. Členské štáty môžu stanoviť, aby sa počas prebiehajúceho súdneho konania v rovnakej veci nezačalo žiadne preskúmavanie podľa odseku 1 tohto článku a článku 9, alebo aby sa v takom preskúmavaní nepokračovalo.

Článok 9

Stanoviská a rozhodnutia

1. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie boli oprávnené poskytnúť a zdokumentovať svoje posúdenie prípadu vrátane zistenia skutkového stavu a odôvodneného záveru o existencii diskriminácie. Členské štáty určia, či sa tak má urobiť prostredníctvom nezáväzných stanovísk alebo záväzných rozhodnutí.

2. Nezáväzné stanoviská aj záväzné rozhodnutia zahŕňajú vo vhodných prípadoch konkrétne opatrenia na nápravu akéhokoľvek zisteného porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a predchádzanie ďalším prípadom diskriminácie. Členské štáty zavedú primerané mechanizmy následných opatrení v nadväznosti na nezáväzné stanoviská, ako sú povinnosti týkajúce sa poskytovania spätnej väzby, a na výkon záväzných rozhodnutí.

3. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie uverejňujú aspoň súhrn tých svojich stanovísk a rozhodnutí, ktoré považujú za mimoriadne dôležité.

Článok 10

Súdny spor

1. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali právo vystupovať v súdnych konaniach vo veciach občianskeho a správneho práva v súvislosti s vykonávaním zásady rovnakého zaobchádzania stanovenej v smerniciach 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES, ako sa uvádza v odsekoch 2 až 4 tohto článku, a to v súlade s vnútroštátnym právom a praxou týkajúcimi sa prípustnosti žalôb, vrátane akýchkoľvek pravidiel vyžadujúcich súhlas obete.

2. Právo subjektu pre rovnaké zaobchádzanie vystupovať v súdnych konaniach zahŕňa právo predložiť súdu pripomienky v súlade s vnútroštátnym právom a praxou.

3. Právo subjektu pre rovnaké zaobchádzanie vystupovať v súdnych konaniach okrem toho zahŕňa aspoň jedno z týchto práv:

a) právo začať súdne konanie v mene jednej alebo viacerých obetí;

b) právo byť účastníkom súdneho konania na podporu jednej alebo viacerých obetí alebo

c) právo začať súdne konanie vo vlastnom mene s cieľom obhajovať verejný záujem.

4. Právo subjektu pre rovnaké zaobchádzanie vystupovať v súdnych konaniach zahŕňa právo vystupovať ako účastník konania o výkone alebo súdneho preskúmania záväzných rozhodnutí, ak sú subjekty pre rovnaké zaobchádzanie oprávnené prijímať takéto rozhodnutia podľa článku 9 ods. 1.

Článok 11

Procesné záruky

Členské štáty zabezpečia, aby sa v rámci postupov uvedených v článkoch 6 až 10 chránilo právo zúčastnených fyzických a právnických osôb na obhajobu. Záväzné rozhodnutia uvedené v článku 9 podliehajú súdnemu preskúmaniu v súlade s vnútroštátnym právom.

Článok 12

Rovnaký prístup

1. Členské štáty zaručia pre všetkých rovnaký prístup k službám a publikáciám subjektov pre rovnaké zaobchádzanie.

2. Subjekty pre rovnaké zaobchádzanie zaručia, že nebudú existovať prekážky brániace podávaniu sťažností, napríklad tým, že budú schopné prijímať sťažnosti ústne, písomne a online.

3. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie poskytovali svoje služby sťažovateľom bezplatne na celom ich území, a to aj vo vidieckych a vzdialených oblastiach.

Článok 13

Dostupnosť a primerané úpravy pre osoby so zdravotným postihnutím

Členské štáty zabezpečia prístupnosť a zabezpečia primerané úpravy pre osoby so zdravotným postihnutím, aby sa im zaručil rovnaký prístup ku všetkým službám a činnostiam subjektov pre rovnaké zaobchádzanie vrátane pomoci obetiam, vybaveniu sťažnosti, alternatívnemu riešeniu sporov, informáciám a publikáciám, ako aj k činnostiam v oblasti prevencie, podpory a zvyšovania informovanosti.

Článok 14

Spolupráca

Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali zavedené primerané mechanizmy na spoluprácu v rámci ich príslušných oblastí právomoci s inými subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie v tom istom členskom štáte a s príslušnými verejnými a súkromnými subjektmi vrátane inšpektorátov práce, sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj v iných členských štátoch a na úrovni Únie a medzinárodnej úrovni.

Článok 15

Konzultácie

Členské štáty zavedú postupy s cieľom zabezpečiť, aby vláda a príslušné verejné orgány konzultovali so subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie o právnych predpisoch, politike, postupoch a programoch v súvislosti s právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES.

Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mali právo vydávať odporúčania o týchto záležitostiach, uverejňovať odporúčania a vyžadovať spätnú väzbu na takéto odporúčania.

Článok 16

Získavanie údajov a prístup k údajom o rovnosti

1. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie získavali údaje o svojich činnostiach na účely vypracúvania správ uvedených v článku 17 písm. b) a c).

Údaje získané subjektami pre rovnaké zaobchádzanie sa rozčlenia podľa dôvodov a oblastí, na ktoré sa vzťahujú smernice 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES, a podľa ukazovateľov uvedených v článku 18 tejto smernice. Všetky získané osobné údaje sa anonymizujú, alebo ak to nie je možné, pseudonymizujú.

2. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mohli uskutočňovať nezávislé prieskumy týkajúce sa diskriminácie.

3. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mohli mať prístup k štatistikám týkajúcim sa práv a povinností vyplývajúcich zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES v súlade s vnútroštátnym právom, ak subjekty pre rovnaké zaobchádzanie považujú takéto štatistiky za potrebné na celkové posúdenie situácie, pokiaľ ide o diskrimináciu v danom členskom štáte, a na vypracovanie správ uvedených v článku 17 písm. c) tejto smernice.

4. Členské štáty umožnia subjektom pre rovnaké zaobchádzanie vydávať odporúčania o tom, ktoré údaje sa majú získavať v súvislosti s právami a povinnosťami, ktoré vyplývajú zo smerníc 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES, určené pre verejné a súkromné subjekty, a to aj pre verejné orgány, sociálnych partnerov, spoločnosti a organizácie občianskej spoločnosti. Členské štáty zároveň môžu subjektom pre rovnaké zaobchádzanie umožniť, aby pri získavaní údajov o rovnosti zohrávali koordinačnú úlohu.

Článok 17

Správy a strategické plánovanie

Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie:

a) prijali pracovný program, v ktorom stanovia svoje priority a budúce činnosti;

b) vypracúvali a uverejňovali výročnú správu o činnosti vrátane informácií o svojom ročnom rozpočte, zamestnancoch a finančnom výkazníctve a

c) aspoň každé štyri roky uverejnili jednu alebo viacero správ s odporúčaniami o situácii, pokiaľ ide o rovnaké zaobchádzanie a diskrimináciu v ich členskom štáte, a to aj o potenciálnych štrukturálnych problémoch.

Článok 18

Monitorovanie a podávanie správ

1. Komisia do 19. júna 2026 prostredníctvom vykonávacieho aktu stanoví zoznam spoločných ukazovateľov týkajúcich sa fungovania subjektov pre rovnaké zaobchádzanie určených podľa tejto smernice. Pri príprave týchto ukazovateľov si môže Komisia vyžiadať poradenstvo od Agentúry Európskej únie pre základné práva, Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť a od sietí subjektov pre rovnaké zaobchádzanie na úrovni Únie. Tieto ukazovatele sa vzťahujú na ľudské, technické a finančné zdroje, nezávislé fungovanie, prístupnosť a účinnosť subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, ako aj vývoj ich mandátu, právomocí alebo štruktúry, čím sa zabezpečí porovnateľnosť, objektívnosť a spoľahlivosť údajov získaných na vnútroštátnej úrovni. Tieto ukazovatele neslúžia na účely zostavovania poradia alebo vydávania konkrétnych odporúčaní jednotlivým členským štátom.

Vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 22 ods. 2.

2. Do 19. júna 2031 a potom každých päť rokov členské štáty predkladajú Komisii všetky relevantné informácie týkajúce sa uplatňovania tejto smernice. Takéto informácie zahŕňajú prinajmenšom údaje o fungovaní subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a zohľadňujú správy vypracované subjektmi pre rovnaké zaobchádzanie podľa článku 17 písm. b) a c).

3. Komisia vypracúva správu o uplatňovaní a praktických účinkoch tejto smernice na základe informácií uvedených v odseku 2 a dodatočných relevantných údajov získaných na vnútroštátnej úrovni a úrovni Únie, a to najmä od subjektov pre rovnaké zaobchádzanie, sietí subjektov pre rovnaké zaobchádzanie na úrovni Únie, ako je Equinet, organizácií občianskej spoločnosti alebo iných zainteresovaných strán, Agentúrou Európskej únie pre základné práva a Európskym inštitútom pre rodovú rovnosť. Táto správa sa zaoberá nezávislým fungovaním a účinnosťou subjektov pre rovnaké zaobchádzanie v členských štátoch na základe ukazovateľov stanovených podľa odseku 1.

Článok 19

Dialóg o fungovaní subjektov pre rovnaké zaobchádzanie

1. V kontexte monitorovania a podávania správ podľa článku 18 a s cieľom posilniť dialóg medzi inštitúciami Únie a zabezpečiť väčšiu transparentnosť môže Európsky parlament každoročne vyzvať Komisiu, aby prediskutovala záležitosti uvedené v uvedenom článku týkajúce sa fungovania subjektov pre rovnaké zaobchádzanie určených podľa tejto smernice.

2. Európsky parlament môže vyjadriť svoje názory v uzneseniach k záležitostiam uvedeným v článku 18.

3. Komisia podľa potreby zohľadní všetky prvky vyplývajúce z názorov vyjadrených v rámci dialógu, ktorý sa uskutočňuje podľa tohto článku, vrátane všetkých uznesení Európskeho parlamentu, pokiaľ ide o záležitosti uvedené v článku 18, aj pri preskúmaní fungovania tejto smernice.

Článok 20

Minimálne požiadavky

1. Členské štáty môžu zaviesť alebo zachovať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie než minimálne požiadavky stanovené v tejto smernici.

2. Vykonávanie tejto smernice nepredstavuje za žiadnych okolností dôvod na zníženie úrovne ochrany pred diskrimináciou, ktorú členské štáty už poskytujú v záležitostiach, na ktoré sa vzťahujú smernice 79/7/EHS, 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES.

Článok 21

Spracúvanie osobných údajov

1. Členské štáty zabezpečia, aby subjekty pre rovnaké zaobchádzanie mohli získavať a spracúvať osobné údaje, len ak je to potrebné na plnenie úlohy podľa tejto smernice.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade, že subjekty pre rovnaké zaobchádzanie spracúvajú osobitné kategórie osobných údajov uvedené v článku 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679, stanovili vhodné a konkrétne opatrenia na ochranu základných práv a záujmov dotknutej osoby.

Článok 22

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 23

Zmeny smerníc 2000/43/ES a 2004/113/ES

Kapitola III smernice 2000/43/ES a kapitola III smernice 2004/113/ES sa vypúšťajú. Odkazy na orgány na podporu rovnakého zaobchádzania uvedené v daných kapitolách sa považujú za odkazy na subjekty pre rovnaké zaobchádzanie uvedené v článku 2 ods. 1 tejto smernice.

Článok 24

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 19. júna 2026. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 25

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 23 sa uplatňuje od 19. júna 2026.

Článok 26

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli 7. mája 2024

Za Radu

predsedníčka

M.-C. LEROY